

SALVEM L'AQÜEDUCTE

Al segle XVIII, Carlos Benito González de Posada y Menéndez (1745-1831), canonge magistral de la Catedral d'Eivissa, va deixar testimoni de l'existència de tres aqüeductes que anaven a Eivissa. Un que vendria de Santa Gertrudis, un altre de Santa Eulària i un altre des de el pla occidental de Vila. Això posa en evidència que al menys fins fa només dos segles eren visibles encara molts trams dels aqüeductes d'època romana que subministraven d'aigua diferents indrets de l'illa d'Eivissa. El temps es va encarregar d'anar enterrant-los poc a poc.

Efectivament es tractava de les restes d'aqüeductes construïts com a mínim des de finals del segle I n.e. i fins i tot coneixem, gràcies a una inscripció descoberta a Vila i actualment a França, el nom de la família romana promotora d'almenys part d'aquest aqüeducte.

Es tracta en general d'una construcció senzilla, formada per dos murets de pedra paral·lels amb un canal al centre que portava l'aigua provablement des d'alguns manantials de l'illa a la ciutat. El canal central estava impermeabilitzat amb un morter d'*opus signinum* (calç i petits fragments de ceràmica triturada), i es cobria la superfície del monument amb un morter de calç més lleuger.

Evidentment en els darrers 50 anys es deuen haver produït destrosses importants i la desaparició de molts trams de l'aqüeducte, degut a l'urbanització descontrolada i a la manca de seguiments arqueològics.

L'any 2004, va tornar a la llum part d'un d'aquests aqüeductes als voltants del Camí vell de Sant Mateu, on s'havia de construir la subestació de GESA. Aquest primer tram es va descobrir a rel de la campanya d'arqueologia preventiva ordenada per la Comissió Insular de Patrimoni l'any 2002. En aquell cas es va canviar el projecte constructiu original per tal de conservar i respectar les restes d'aquesta important troballa, garantint la total conservació dels aproximadament 50 m que es van trobar en aquestes obres.

Durant les primeres setmanes de juliol de 2005, durant les obres de desdoblament del segon cinturó de ronda, l'empresa adjudicatària, Matias Arrom Bibiloni (MAB), en un rebaix de terres realitzat sense seguiment arqueològic, donat que havia acomiadat l'equip d'arqueòlegs que l'estaven realitzant, va destruir un tram de quasi 20 m d'aquest mateix aqüeducte que es trobava al costat de l'antiga rotonda de Puig d'en Valls, sense que ni tan sols s'hagués pogut excavar i documentar. Aquesta gravíssima acció no ha tingut les conseqüències que un delictes contra el Patrimoni com aquest hauria de tenir. En un primer moment els responsables ho varen negar però setmanes després el propi conseller de Patrimoni va reconèixer públicament l'autoria dels fets per part de MAB però va liquidar l'assumpte amb l'argument que l'empresa ja havia demanat disculpes i que "errar és humà i tothom es pot equivocar". Vergonyós. El propi responsable polític de la conservació del nostre patrimoni disculpant els destructors d'aquest patrimoni.

En un cas semblant a l'illa de Mallorca, el Consell Insular va paraitzar les obres immediatament i va obrir un expedient d'infracció. El Govern de les Illes Balears, promotor d'ambdues obres va demanar disculpes en el cas de Mallorca i ha callat en el cas d'Eivissa. El patrimoni pitiús no importa al govern autònom. No ens hem d'estranyar. Tampoc importa al Consell Insular.

Ara, un nou tram de prop de 80 m., pot ser del mateix aqüeducte, s'ha trobat als terrenys de ses Galamones, on es volen construir uns edificis i on ja es va enderrocar el passat mes de març la sènia de ses Galamones, inclosa dins l'*Inventari d'arquitectura rural del municipi d'Eivissa* realitzat per la Conselleria de Cultura l'any 2000 i dins l'*Inventari de Patrimoni Rural* inclòs a la revisió del PGOU aprovat inicialment el 15 de desembre de 2004 per l'Ajuntament d'Eivissa. La sènia tenia un nivell de màxima protecció (A) i va ser enderrocada sense haver-se pogut estudiar i documentar. Un altre bé patrimonial perdut sota el ciment.

Sorprenentment, lluny de conservar el monument, el Consell, davant la pressió del GEN i alguns arqueòlegs i historiadors que han exigit la seua conservació *in situ*, ha anunciat que serà desmuntat i traslladat a un altre lloc, la qual cosa suposaria la seva irreversible destrucció, donat que les característiques constructives de l'aqüeducte fan del tot inviable aquesta idea.

El volen destruir i després en faran un de nou qui sap a on, perquè la promotors puguin construir sense impediments els seus edificis. Ens enganyen dient que el que es busca és la seva protecció quan en realitat la única manera de fer-ho es conservar-ho al lloc on es troba, que és a més el que li donaria sentit a la seva conservació.

Per tot això, perquè ja hem perdut massa elements patrimonials sota el l'avarícia, la incompetència, la corrupció i el ciment, **el GEN ha exigit la protecció de l'aqüeducte amb la figura de BIC i la tipologia de *Monument* i ha iniciat la campanya : *SALVEM S'AQUÛEDUCTE.***

